

VALTIONEUVOSTON ASETUS SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON ASIAKASMAKSUISTA ANNETUN ASETUKSEN MUUTTAMISESTA**1. Yleistä**

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista säädetään laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992, jäljempänä asiakasmaksulaki). Asiakasmaksulain 1 §:n nojalla kunnallisista sosiaali- ja terveystalouksista voidaan periä maksu palvelun käyttäjältä, jollei lailla toisin säädetä. Asiakasmaksulain 2 §:n 1 momentti rajoittaa kaikkien sosiaali- ja terveystalouksien asiakasmaksujen enimmäismäärää. Sen nojalla palvelusta perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen. Asiakasmaksulain 2 §:n 2 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää palvelusta perittävän maksun enimmäismäärä, maksu määräytyväksi maksukyvyyn mukaan tai maksun tarkistamisesta indeksin muutoksen mukaisesti.

2. Asiakasmaksuasetuksen indeksitarkistuksista

Joidenkin tasasuuruisten sosiaali- ja terveystalouksien asiakasmaksujen euromääräisestä enimmäismäärästä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (912/1992, jäljempänä asiakasmaksuasetus). Asiakasmaksuasetuksen 33 a §:n 1 momentissa säädetään asiakasmaksuasetuksessa säädettyjen maksujen euromäärien indeksitarkistuksista. Asetuksessa säädettyjä euromääriä tarkistetaan joka toinen vuosi kansaneläkeindeksin muutoksen mukaisesti käyttäen kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan tarkistusvuoden tammikuussa maksettavina olleiden kansaneläkkeiden suuruus on laskettu. Indeksillä tarkistetut euromäärät pyöristetään lähimpään 0,10 euroon ja indeksitarkistukset tulevat voimaan tarkistusvuotta seuraavan vuoden tammikuun 1 päivänä. Sosiaali- ja terveysministeriön on julkaistava indeksillä tarkistetut euromäärät Suomen säädöskokoelmassa tarkistusvuoden marraskuun aikana.

Indeksitarkistuksissa käytetään tarkistusvuodelle, eli tässä tapauksessa vuodelle 2021, vahvistettua kansaneläkeindeksin pistelukua, jota verrataan vuoden 2019 indeksin pistelukuun. Kansaneläkeindeksin pisteluku vuonna 2019 oli 1617. Vuonna 2021 kansaneläkeindeksin pisteluku oli 1639, mikä on siis 1,36 prosenttia suurempi kuin vuonna 2019.

Myös eräisiin asiakasmaksulaissa säädettyihin asiakasmaksuihin, maksukattoon, henkilökohtaisen käyttövaran määrään sekä tulorajoihin, jotka liittyvät jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävän maksun määrään, tehdään kansaneläkeindeksin ja työeläkeindeksin muutoksen mukaiset tarkistukset. Asiakasmaksulain 14 b §:n mukaan sosiaali- ja terveysministeriö julkaisee indekseillä tarkistetut euromäärät Suomen säädöskokoelmassa kunkin tarkistusvuoden marraskuun aikana. Sosiaali- ja terveysministeriö on valmistellut so-

siaali- ja terveysministeriön ilmoituksen eräistä indeksillä tarkistetuista sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista, joka annetaan marraskuussa 2021.

3. Esityksen vaikutukset

Indeksitarkistusten seurauksena asiakasmaksuasetuksessa säädettyjen asiakasmaksujen enimmäiseuromäärät nousisivat 0,1–25,0 euroa. Edellä mainitun seurauksena asiakkaan maksurasitus osaltaan hieman kasvaisi, ja vastaavasti kuntien maksutuotot hieman lisääntyisivät.

Asetuksessa säädettyjen tasasuuruisten maksujen indeksitarkistusten lisäksi samanaikaisesti tehdään indeksitarkistukset myös asiakasmaksulaissa säädettyihin tasasuuruisiin asiakasmaksuihin sekä tulosidonnaisia asiakasmaksuja koskeviin vähimmäiskäyttövaroihin ja tulorajoihin. Nämä muutokset julkaistaan STM:n ilmoituksella marraskuun 2021 aikana. Indeksitarkistusten seurauksena laissa säädettyjen tasasuuruisten asiakasmaksujen enimmäiseuromäärät nousisivat 0,20–0,70 euroa ja maksukaton euromäärä 9 euroa. Edellä mainitut osaltaan hieman kasvattaisivat asiakkaan maksurasitusta sekä vastaavasti hiukan lisääisivät kuntien maksutuottoja.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tekemien vaikutusarviointilaskelmien mukaan laissa ja asetuksessa säädettyjen tasasuuruisten asiakasmaksujen enimmäiseuromäärien indeksitarkistukset kasvattaisivat yhteensä kuntien maksutuottoja noin 6-9 miljoonalla eurolla vuodessa käytetyistä täsmällisistä laskentaoletuksista riippuen. Sen sijaan laissa säädettyjen tulosidonnaisten asiakasmaksujen vähimmäiskäyttövarojen ja tulorajojen korotukset vähentäisivät kuntien maksutuottoja arviolta 2 miljoonalla eurolla vuodessa. Tietopohjan puutteiden takia arviot ovat suuntaa antavia. Asiakasmaksulaissa ja sen nojalla annetussa asetuksessa säädetään maksujen enimmäistasosta. Kunnalla on oikeus periä pienempiä maksuja kuin laissa ja asetuksessa on säädetty. Tämä vaikeuttaa vaikutusten arvioimista.

4. Säännöskohtaiset perustelut

Asetuksella ehdotetaan muutoksia asiakasmaksuasetuksen 3 §:n 5 momenttiin, 7 §:ään, 8 §:n 1 momenttiin, 8 a §:n 1 momenttiin, 9 §:n 1 ja 2 momenttiin, 11 §:n 1 momenttiin, 12 §:n 1 momenttiin, 13 §:n 1 momenttiin, 14 §:n 1 momenttiin, 20 §:n 2 momenttiin sekä 23 §:ään.

3 §. *Kotona annettava palvelu.* Pykälän 5 momentissa säädettyjä tilapäisestä kotisairaanhoidosta perittävien maksujen enimmäiseuromääriä korotettaisiin kansaneläkeindeksin muutoksen mukaisesti 1,36 prosenttia ja indeksitarkistettujen euromäärät pyöristettäisiin lähimpään 0,10 euroon.

7 §. *Terveyskeskuksen avohoidon maksut.* Pykälässä säädettyjä terveyskeskuksen avohoidon maksujen enimmäiseuromääriä korotettaisiin kansaneläkeindeksin muutoksen mukaisesti 1,36 prosenttia, jonka jälkeen indeksitarkistettujen euromäärät pyöristettäisiin lähimpään 0,10 euroon.

8 §. *Sairaalan poliklinikamaksu.* Pykälän 1 momentissa säädettyä sairaalan poliklinikamaksun enimmäiseuromäärää korotettaisiin kansaneläkeindeksin muutoksen mukaisesti 1,36 prosenttia, jonka jälkeen indeksitarkistettu euromäärä pyöristettäisiin lähimpään 0,10 euroon.

8 a §. *Päiväkirurgia.* Pykälän 1 momentissa säädettyä päiväkirurgian toimenpidemaksun enimmäiseuromäärää korotettaisiin kansaneläkeindeksin muutoksen mukaisesti 1,36 prosenttia, jonka jälkeen indeksitarkistettu euromäärä pyöristettäisiin lähimpään 0,10 euroon.

9 §. *Suun ja hampaiden tutkimus ja hoito.* Pykälän 1 ja 2 momentissa säädettyjä suun ja hampaiden tutkimuksesta ja hoidosta sekä toimenpiteistä perittävien maksujen enimmäiseuromääriä korotettaisiin kansaneläkeindeksin muutoksen mukaisesti 1,36 prosenttia, jonka jälkeen indeksitarkistettujen euromäärät pyöristettäisiin lähimpään 0,10 euroon.

11 §. *Sarjassa annettava hoito.* Pykälän 1 momentissa säädettyä sarjassa annettavan hoidon maksun enimmäiseuromäärää korotettaisiin kansaneläkeindeksin muutoksen mukaisesti 1,36 prosenttia, jonka jälkeen indeksitarkistettu euromäärä pyöristettäisiin lähimpään 0,10 euroon.

12 §. *Lyhytaikainen laitoshoido.* Pykälän 1 momentissa säädettyjä lyhytaikaisesta laitoshoidosta perittävien maksujen enimmäiseuromääriä korotettaisiin kansaneläkeindeksin muutoksen mukaisesti 1,36 prosenttia, jonka jälkeen indeksitarkistettujen euromäärät pyöristettäisiin lähimpään 0,10 euroon.

13 §. *Päivä- ja yöhoidon maksu.* Pykälän 1 momentissa säädettyä päivä- ja yöhoidon maksun enimmäiseuromäärää korotettaisiin kansaneläkeindeksin muutoksen mukaisesti 1,36 prosenttia, jonka jälkeen indeksitarkistettu euromäärä pyöristettäisiin lähimpään 0,10 euroon.

14 §. *Kuntoutushoidon maksut.* Pykälän 1 momentissa säädettyä kuntoutushoidon maksun enimmäiseuromäärää korotettaisiin kansaneläkeindeksin muutoksen mukaisesti 1,36 prosenttia, jonka jälkeen indeksitarkistettu euromäärä pyöristettäisiin lähimpään 0,10 euroon.

20 §. *Lastensuojelun maksut.* Pykälän 2 momentissa säädettyä lastensuojelun maksun enimmäiseuromäärää korotettaisiin kansaneläkeindeksin muutoksen mukaisesti 1,36 prosenttia, jonka jälkeen indeksitarkistettu euromäärä pyöristettäisiin lähimpään 0,10 euroon.

23 §. *Maksu lääkarintodistuksesta.* Pykälässä säädettyjä lääkarintodistuksista perittävien maksujen enimmäiseuromääriä korotettaisiin kansaneläkeindeksin muutoksen mukaisesti 1,36 prosenttia, jonka jälkeen indeksitarkistettujen euromäärät pyöristettäisiin lähimpään 0,10 euroon.

Muistion liitteessä havainnollistetaan edellä mainituissa maksuissa tapahtuvia muutoksia indeksitarkistuksen seurauksena. Taulukossa on kuvattu enimmäismaksut ennen

indeksitarkistusta, enimmäismaksut indeksitarkistuksen jälkeen sekä maksussa tapahtuva muutos.

5. Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä.

Kunnallistalouden ja -hallinnon neuvottelukunnan kanssa on päädytty siihen, ettei asiaa käsitellä kunnallistalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa, sillä vaikutukset kuntien talouteen ovat vähäiset.

Suomenkielinen asetusluonnos on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

6. Voimaantulo

Asetus tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2022.

Liite: taulukko asetuksessa olevien maksujen indeksitarkistuksista

Palvelu	Nykyinen maksu (31.12.2021 asti)	Uusi maksu (1.1.2022 lukien)	Maksun muutos
	euroa	euroa	euroa
Kotisairaanhoito			
- lääkäri tai hammaslääkäri	18,90	19,20	0,30
- muu henkilö	12,00	12,20	0,20
Tk-lääkärin vastaanotto			
- vuosimaksu	41,20	41,80	0,60
- käyntimaksu	20,60	20,90	0,30
- päivystysmaksu	28,30	28,70	0,40
Fysioterapia	11,40	11,60	0,20
Sairaalan poliklinikkamaksu	41,20	41,80	0,60
Päiväkirurgian maksu	135,10	136,90	1,80
Suun ja hampaiden tutkimus ja hoito			
- perusmaksu, suuhygienisti	10,20	10,30	0,10
- perusmaksu, hammaslääkäri	13,10	13,30	0,20
- perusmaksu, erikoishammaslääkäri	19,20	19,50	0,30
Kuvantamistutkimukset			
- hammaskuva	8,40	8,50	0,10

- panoraamaröntgen	18,90	19,20	0,30
Ehkäisevä hoito: SC-ryhmän suun terveyden edistämisen toimenpiteet	8,40	8,50	0,10
Maksu tutkimuksesta, hammas-tarkastuksesta ja sairauksien hoidosta toimenpiteeltä vaatavuusluokan mukaan			
- 0 - 2	8,40	8,50	0,10
- 3 - 4	18,90	19,20	0,30
- 5 - 7	37,50	38,00	0,50
- 8 - 10	54,90	55,60	0,70
- 11 -	77,00	78,00	1,00
Proteettiset toimenpiteet			
- proteesin pohjaus	54,90	55,60	0,70
- proteesin korjaus	37,50	38,00	0,50
- akryyliosa- ja kokoproteesi	183,50	186,00	2,50
- kruunut ja sillat hampaalta	183,50	186,00	2,50
- rankaproteesi	222,70	225,70	3,00
Sarjassa annettava hoito	11,40	11,60	0,20
Lyhytaikainen laitoshoido			
- psykiatrian hoitopäivämaksu	22,50	22,80	0,30
- muu hoitopäivämaksu	48,90	49,60	0,70
(Lyhytaikaisen laitoshoidon maksu maksukaton ylittymisen jälkeen laissa; maksu 22,80 euroa 1.1.2022 lukien)			
Päivä- ja yöhoidon maksu	22,50	22,80	0,30
Kuntoutushoidon maksu	16,90	17,10	0,20
Lastensuojelun maksut	1835,20	1860,20	25,00
Lääkärintodistus	50,80	51,50	0,70
Lääkärintodistus ajo-oikeutta varten	61,00	61,80	0,80